

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XIII. De cæremoniis Missæ quid hæretici sentiant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

illud non conuertit panem in carnem, nec pastores illos
 terfecit, vt Kemnitiuſ ex obſcuris, ac recentioribus au-
 bus colligit; ſed igne de cœlo demifſo, panem, & vinum,
 lapidem, ſuper quem illa ſita erant, abſumpſit, & pabes
 los obſtupescit, vt ad longum tempus vix loqui poſſent. No-
 que ſcribit Sophroniuſ iſtam eſſe cauſam, cur verba illa
 cretò nunc dicantur: quanquam ſi iſta eſſet cauſa, non eſſet
 quid contra obiici poſſet. Certè vſus iſte antiquiſſimus eſt,
 etiamſi non antè cœpiſſet, quàm poſt miraculum illud do-
 nituſ mundo oſtenſum.

CAPVT XIII.

De cæremoniis Miſſæ quid heretici ſentiant.

DE cæremoniis in genere diſputatum eſt in a-
 extremo de Sacramentis: nunc ea ſolum tra-
 da ſunt, quæ propriè ad Miſſæ cæremonias per-
 tinent. Duo potiſſimùm hoc loco explicandæ ſunt.

PRIMO aperiendum erit, quid aduerſarij ſentiant de cære-
 moniis Miſſæ, & quid in controuerſia ſit. **SECUNDO** per-
 da erit veritas, & ſimul refellendæ obiectiones.

Scribunt autem de cæremoniis, & partibus Miſſæ
 auctores. **PRIMVS** videtur fuiſſe Gelafiuſ, cuius libri
 Miſſarum ſolenniſ coarctauit Gregorius I. vt ſcribit
 Diaconuſ lib. 2. vitę Gregorij, cap. 17. & ipſe eiufdem ſcribit
 miniſt. li. 7. epiſt. 63. **SECUNDVS** fuit Iſidoruſ poſt annum
 miniſt. DC. cuius libri duo exſtant de diuinis officiis. Terciuſ
 fuit auctor Ordiniſ Romani, qui floruiſſe videtur poſt annum
 Domini DCC. **QUARTVS** fuit Alcuinuſ eodem ſeculo,
 exſtat liber de officiis Eccleſiaſticis. **QUINTVS** Amalariuſ
 dem ſeculo, cuius etiam libri exſtant eiufdem tituli. **SEXTVS**
 fuit Rabanuſ Mauruſ poſt annum Domini DCCC. **SEPTI-
 MVVS** eodem ſeculo VV alfriduſ Strabo. **OCTAVVS** poſt
 num fortaffe CM. Solitariuſ in libro de gemma anima.
NVS Microloguſ poſt annum M. **DECIMVS** Rupertuſ
 tienſiſ poſt annum MC. **VNDECIMVS** Hugo de S. Victore
 eodem ſeculo. **DVODECIMVS** Innocentiuſ III. poſt annum
 MCC. **DECIMVS TERTIVS** Bonauentura, eodem ſeculo.
DECIMVS QUARTVS Gulielmuſ Durandus poſt annum
 MCCC. **DECIMVS QVINTVS** Thomas VValdenſiſ poſt
 annum MCD. **DECIMVS SEXTVS** Conraduſ Bruſuſ poſt
 annum

annum MD. quo seculo scripsit etiam Rapsodiam Georgius Cassander, & nonnulla B. Rhenanus in annotationibus ad librum Tertulliani de corona militis: qui tamen auctor caute legendus est; superior autem, etiamsi hæreticus fuerit, nihil tamen de suo addidisse videtur. Feruntur etiam multa collegisse de Liturgia Ioannes Garetius, & Iacobus Pamelius: sed eorum libros nondum videre potui.

His præmissis, ad illa, quæ proposuimus, accedamus. Quod ad PRIMVM attinet, Calvinistæ omnes ferè cæremonias Missæ execrantur, & abrogandas censent. Nam nec illis vtuntur in sua Cœnæ Domini administratione: & Calvinus generatim eas reprehendit in lib. 4. Institut. cap. 17. §. 43. vbi admittit antiquissimas esse, immò scribit non longè ab aetate Apostolorum cœpisse; sed eas rubiginem Cœnæ Domini appellat, & ait natas esse ex procacitate humanæ confidentiæ, quæ se continere non potest, quin in Dei mysteriis ludat, & lasciuat.

At Lutherus, & Lutherani non omninò cæremonias reiciunt. Nam, & in suis Ecclesiis aliquas seruant, & Philippus in Apologia Confessionis articulo de Missa, in principio, dicit apud suos seruari in Missa cæremonias consuetas: quod est verum de quibusdam, non de omnibus.

Porro Lutherus in lib. de captiu. Babyl. cap. de Eucharistia, etiam de cæremoniis scribit. PRIMO, Missam eò esse magis Christianam, quo est simplicior, & similior Missæ Christi, in qua nulla fuit vestium, gestuum, cantuum, aliarumq; cæremoniarum pompa: quibus verbis obliquè cæremonias reprehendit.

SECUNDO addit, non esse propterea calumniandam vniuersam Ecclesiã, quæ multis aliis ritibus, & cæremoniis Missam ornauit, & ampliauit: & in lib. de formula Missæ, permittit lumina, & incensum, & aliqua alia eiusmodi. Sed hoc dictum secundum non valde cohæret cum primo. Nam si pompa cæremoniarum faceret Missam minus Christianam, vt habet primum dictum, meritò Ecclesia, quæ pompam illam inuexit, reprehendi posset, ac deberet, cuius contrarium asserit hoc secundum dictum.

TERTIO dicit, cæremonias sine fide, esse irritabula impietatis potiùs, quàm officia pietatis. Quod si Lutherus de fide Catholica loqueretur, qua credimus in Eucharistia verè esse præsens corpus Domini, & verè in sacrificium Deo offerri pro peccatis viuorum, & mortuorum, nõ malè dixisset, cære-

monias sine fide esse irritabula impietatis: sed quia loquor de fide quadam speciali, qua vult nos certò credere remissa se peccata, idè dictum illud eius iure damnatur in Concilio Tridentino, sess. 22. can. vlt. Cæremoniæ enim deuotionis, reuerentiæ excitandæ seruiunt, etiam in iis, qui non credunt sibi remissa esse peccata. sed de hac fide alibi diffusum est.

Iam verò Kemnitius in 2. parte Examinis, pag. 84. per quadrimembrem partitionem cæremoniarum Missæ, QUASDAM enim esse dicit, quæ habeant mandatum diuinum, & exempla Scripturæ, & quæ substantiales sint, vt accipere panem, benedicere, manducare, mortem Domini nunciare. QUASDAM, quæ licet non habeant expressum mandatum, neque omninò necessariæ sint, tamen piæ, & bonæ esse, & ædificationem vsurpentur, vt psalmos, lectiones, preces, & confessionem fidei per symboli recitationem. QUASDAM, quæ sunt superstitiosas, & impias, vt oblationem pro viuis, & mortuis, inuocationem Sanctorum, satisfactionem pro animabus purgatorij, Missam priuatam, consecrationem salis, benedictionem aquæ. ALIAS denique adiaphoras, vt vestes, vasa, & cetera, quæ verbo Dei non repugnant. Ex his primæ, quæ sunt primi generis, omninò seruandas; quæ sunt secundæ, & quartæ, omninò abrogandas; quæ sunt tertiæ, & quartæ, seruandas esse, sed cum libertate, ac vt minimè necessarias.

Nos cum Kemnitio in primo genere conuenimus, in secundo & quarto partim conuenimus, partim dissentimus. Sed non sunt ista omnia huiusmodi, nam non disputamus hoc loco de quibusuis cæremoniis, sed solum de illis, quæ sunt extra essentiam sacrificij, de quibus Concilium Tridentinum loquitur; quare non disputamus de primo genere. Deinde disputamus de cæremoniis propriè cæremoniis, non de omnibus partibus, vel causis, vel effectibus. Porro psalmi, lectiones, preces, non sunt propriè cæremonie, & per hoc non agimus de secundo genere. Pari ratione oblatio pro viuis, & mortuis, inuocatio Sanctorum, satisfactio, Missa priuata, & similia, non sunt cæremonie, neque de his nunc disputamus. Solum ergo de quarto genere nunc disputamus, est, adiuncta aqua benedicta, quam in tertio genere Kemnitius posuerat.

Porro de isto quarto genere, in tribus dissidemus à Kemnitio.

rio, & ceteris Lutheranis. PRIMO, quòd illi paucissimas, nos plures cęremonias in Missa adhibemus. SECUNDO, quòd illi nullo modo admittunt cęremonias esse necessarias, vel posse imperari ab Ecclesia: nos etsi fateamur non esse ex se necessarias, tamen iudicamus imperari posse, & hoc pęcepto posito, non posse sine peccato omitti. TERTIO, quòd illi nullam vim tribuunt vlli cęremonię, & irrident consecrationes aque, salis, thuris, cereorum, &c. nos quibusdam cęremoniis vim quandam tribuimus ex consecratione, & precibus Ecclesię. Sed de his duobus postremis quęstionibus satis multa diximus in 2. lib. de Sacramentis in genere, & in aliis locis: idcirco solùm hoc loco ostendendum erit: non solùm paucas illas cęremonias, quas Lutherani admittunt, sed omnes alias, quibus Ecclesia Catholica in Missa vtitur, esse antiquas & pias.

Sed antequam ad cęremonias nostras veniamus, refellenda sunt mendacia, quibus planè scetet Kemnitij disputatio. PRIMO, pag. 853. dicit, Concilium Tridentinum, sess. 22. cap. 5. sine distinctione omnes cęremonias approbare, siue pię, siue superstitiosę sint. At Concilium non loquitur nisi de his cęremoniis, quas Ecclesia instituit, vt ex ipso textu Concilij patet, & quę ad quartum genus à Kemnitio positum, pertinent: quas idem Kemnitius fatetur non esse superstitiosas.

SECUNDO ibidem dicit, à Concilio definiri, omnes cęremonias quę in Missa adhibentur, esse ex traditione Apostolica: & probat ipse hoc esse falsum, quia Dominus in vltima cęna, eas non adhibuit, neque earum meminit Paulus, cùm describit Synaxim Apostolicam 1. Cor. II. At Concilium non dicit omnes, sed multas esse ex Apostolica traditione: & probatio Kemnitij ineptissima est. Nam traditio Apostolica cępit post ascensionem Domini, & ideò non mirum si in vltima cęna Domini eę cęremonię non fuerint adhibite: quia videlicet nondum eas Apostoli instituerant. Porro Paulus 1. Cor. II. non refert totam Synaxim Apostolicam, sed solùm narrat quid à Domino acceperit.

TERTIO dicit, Pontificios veterum cęremonias cumulasse multis admistis ociosis, & superstitiosis ritibus. At hoc falsissimum esse, patet ex Liturgia Gręcorum, & ex Ambrosiana, quas non instituerunt Pontificij, & tamen plures cęremonias habent, quàm nostra Romana, quam Kemnitius Pontificiam vocat.

QUARTO dicit, apud Catholicos ita necessariam esse rituum caeremoniarum obseruantiam, vt pronuncient mortale peccare, qui aliquid in illis neglexerint. At hoc etiam mendacium est: non enim apud nos quælibet negligentia peccatum est mortale, sed contemptus, aut notabilis negligentia rebus grauibus.

QUINTO dicit, Pontificios vix credere rectè celebrari Cœnam Domini, si non adhibeatur totus ille caeremoniarum apparatus. At si per illud, rectè, intelligat rectitudinem essentialiam, vt videtur intelligere, mendacium est apertissimum: constanter enim Catholici docent, totam essentiam huius sacrificij à Christo institutam, & proinde sine his caeremoniis quas postea Ecclesia addidit, nemo dubitat sacrificium celebratum esse verum, & ratum. Si autem Kemnitius per illud, rectè, intelligat rectitudinem accidentariam, nihil dicimus: quis dubitet non rectè fieri id, in quo faciendo aliqua omittuntur, quæ omittenda non erant?

SEXTO dicit, caeremoniis illis, & ritibus per se absolute tribui à Catholicis peculiaria merita. At hoc impudenter mendacium est: Catholici enim sine fide, & charitate nulla merita agnoscunt, neque vllus nisi planè insipienter, attollere manus, vel curuare genua, & alia id generis per se, & absolute meritoria.

CAPVT XIV.

Ceremonias, quæ Missam præcedunt, esse ad præparandum, quas, & pias.

Nunc vt faciliùs Missæ caeremonias defendamus, ad quædam capita omnes reuocabimus. Quædam enim sumuntur à persona, quædam à loco, à tempore, & hæc in rebus consistunt, & præceduntur ad sacrificium. Aliæ consistunt in actione, & adhibentur inter sacrificandum, partim erga Deum, partim erga populum, partim erga ipsum sacrificium. Ex parte personarum requiruntur vestes sacræ, ex parte loci requiruntur templum, vasa sacra, vt calix, discus, corporalia, item lumina. Ex parte temporis requiritur, vt fiat præcipuè Dominicis diebus, vt ante meridiem, vt ante omnem cibum. De his igitur singulis breuissimè dicamus.